

**Govor predsednika Državnega sveta Republike Slovenije
na državni proslavi ob dnevu samostojnosti in enotnosti
ter 25. obletnici Ustave Republike Slovenije**

Cankarjev dom, 23. december 2016

Spoštovani predsednik Republike Slovenije gospod Borut Pahor,
spoštovani predsednik Državnega zbora dr. Milan Brglez,
spoštovani predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar,
spoštovani prvi predsednik Republike Slovenije gospod Milan Kučan,
spoštovani nekdanji predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk,
spoštovani ministrice in ministri, poslanke in poslanci, državne svetnice
in državni svetniki,
spoštovani visoki gostje, ekscelence,
dragi državljanke in državljani,
spoštovani rojaki po svetu,
spoštovani prijatelji Slovenije,

izjemno sem počaščen, da lahko danes v svojem imenu in imenu
Državnega sveta RS – drugega doma slovenskega parlamenta –
spregovorim na zaključni slovesnosti praznovanj obletnice samostojnosti
in enotnosti ter 25. obletnice sprejetja Ustave Republike Slovenije.

Slovenke in Slovenci smo 23. december 1990 v svoja srca zapisali s
posebej lepimi občutki, saj zaznamuje dan, ko smo z žarom v očeh odšli
na volišča in na plebiscitu s prepričljivo večino izglasovali pot v lastno
državo.

Ustava, na katero smo lahko ponosni in je bila spodbujena na krilih 57. številke Nove revije, pisateljske, Demosove in podvinske ustave, je pred 25-timi leti nastala kot izraz kompromisa med različnimi političnimi in idejnimi silnicami slovenske družbe. Prav je, da njenim snovalcem in tedanjim političnim odločevalcem po četrto stoletje priznamo, da so bili v ključnem zgodovinskem trenutku sposobni preseči razlike.

Če spregovorimo v pravnem jeziku, je sprejem ustave zagotovil pravno suverenost in mednarodno samostojnost naše države, če spregovorimo v jeziku pesnikov, je omogočil izpolnitev večstoletnih narodovih sanj.

- V ustavo smo zapisali, da je Slovenija pravna država in da smo pred zakonom vsi enaki, zato ne smemo dovoliti, da vsakdanjost postane labirint, iz katerega lahko najdejo izhod le privilegirani;
- ker smo v ustavo zapisali, da je Slovenija socialna država, ne prelagajmo njenih obvez na ramena dobrodelnih organizacij;
- ker smo v ustavo zapisali pravico do zdravstvenega varstva, naj bo pomoč res dostopna vsem državljanom;
- ker smo v ustavo zapisali svobodo dela, naj delo ostane vrednota, pošteno plačilo zanj pa pošteno nadomestilo za opravljeno delo, ne pa miloščina, ki v imenu kapitalskega pohlepa ljudi postavlja na rob preživetja.

Prišel je čas, da se veliko bolj kot doslej od besed usmerimo k dejanjem. Plebiscit pred 26 leti nas zavezuje, da ponovno najdemo našo samozavest – plebiscitarno samozavest.

Na temeljih naše izjemne skupne zgodbe in energije izpred 25-tih let, ko smo skupne moči uspešno zastavili za lastno **državo**, moramo v jedro prizadevanj naslednjih 25-tih let postaviti **državljana**.

Namenimo pozornost kakovosti njegovega življenja, zaposlitve, izobraževanja, socialnega varstva, zdravstvene oskrbe, dostopnosti kulture in medgeneracijski solidarnosti ter krepitvi sožitja, ki gradi mavrice med modrostjo starejših ter poletom mladih, in sicer na vseh ravneh, od lokalne skupnosti naprej.

Največja odgovornost za politično stabilnost, gospodarski razvoj, uspešen družbeno-socialni dialog ter varnost državljanek in državljanov Republike Slovenije pa seveda ostaja na vsakokratni vladni koaliciji in tudi opoziciji.

Zato od vladne koalicije pričakujemo zrelost, odločnost in sposobnost preseganja nesporazumov pri izvajanju načrtanega programa, od opozicije pa stalni nadzor in konstruktivno kritiko dela vlade, ki naj bo osredotočena na pomembne teme v dobrobit državljanov.

Od vseh političnih dejavnikov pričakujemo preseganje bojev za dnevno-politični prestiž, zavzemanje za skupno dobro, stremljenje k skupnim vrednotam in povezovanje na temeljih vsebinskih prednostnih nalog. Takšno sodelovanje je mogoče. V Državnem svetu nam v večini primerov to že uspeva.

Slovenija, naša dežela, se odlikuje po izjemni raznolikosti in bogastvu. Uveljavlja se kot zelena destinacija, ki vzpostavlja vrednote trajnostnega razvoja in se vse bolj zaveda krožnega gospodarstva.

Tako kot ljudem tudi narodom čas teče različno. Prišel je čas za mlado, prodorno, sodobno državo in njene sposobne ljudi, za katere so problemi le izzivi. Ob krepitvi ustavnih načel bomo tudi njeni prebivalci postajali še bolj odprti, izobraženi, ustvarjalni, inovativni, domoljubni in solidarni do drugih.

Danes vprašanje, kdo je najzaslužnejši za osamosvojitve Slovenije in kdo naj prevzame odgovornost za njen napredek v prihodnje, po mojem trdnem prepričanju ni več potrebno.

Že dolgo vemo, da se edini pravi odgovor glasi: zaslužni in odgovorni smo mi vsi, državljani Republike Slovenije in naši rojaki po svetu.

Zmogli smo, ker smo verjeli in stopili skupaj. Slovenci skupaj namreč zmoremo vse.

Tako smo na kulturnem področju pred leti zaposleni v SNG Opera in balet Ljubljana s skupnimi močmi premagali ovire in okoliščinam navkljub zaključili prenovo operne hiše ter samozavestno in pogumno vstopili v našo umetniško prihodnost. Zato sem ponosen in vesel, da se naša zgodba nadaljuje prav na tem odru, kjer bodo umetniki iz ljubljanske nacionalne operno-baletne hiše izvedli nocojšnji program. Ob tej priložnosti se jim zahvaljujem za vse.

Naj omenim še dva pomembna dejavnika, ki se ju premalo zavedamo. V mislih imam narodni ponos in domoljubje, povezovalni sili, ki ju Slovenci pogosto pokažemo, kadar se poistovetimo s posameznikom ali moštvom, ob doseženem uspehu na področju športa.

Takrat se ne pritožujemo, da smo majhni in da v svetu premalo štejemo. V zavedanju, da je športna Slovenija prava neustrašna velesila, ponosno vihtimo slovensko zastavo in navdušeno prepevamo slovensko himno ter prekipevamo od narodnega ponosa.

Potrudimo se, da bomo tudi pri izpolnjevanju državnih, lokalnih in osebnih ciljev tako uspešni, tako povezani. Svojo državo moramo

negovati, spoštovati, jo varovati in jo z aktivnim državljanstvom tudi sooblikovati.

Res je že čas, da nas spori iz preteklosti nehajo hromiti. Izpolnimo civilizacijske dolžnosti in zaprimo boleča poglavja. Dogodkov iz preteklosti ni mogoče spremeniti, zgodovine ne drugače napisati.

Ključ skupne prihodnosti je v rokah naše generacije, ki bo zrelost in državotvornost dokazala s spoštljivim obravnavanjem doslej zamolčanih zgodb in aktivnim ustvarjanjem ustreznih razmer za srečo prihodnjih generacij.

Spoštovane državljanke in spoštovani državljani,

Slovenci smo se pred četrto stoletje odločili za lastno državo, mir, človekove pravice, svobodo in pravičnost. Vrednote, ki so nas povezale v najhujših preizkušnjah in bi nas morale povezovati tudi v prihodnosti. Po petindvajsetih letih smo namreč na zelo pomembni prelomnici.

Ko razmišljam o vezivu naše skupne prihodnosti, se spomnim na številna srečanja z odličnimi mladimi ljudmi pri izvajanju projekta Rastoča knjiga, ki ga Državni svet kot častni pokrovitelj spodbuja že šestnajst let.

Vse državljane vabim, da Rastoča knjiga postane navdih za Rastočo Slovenijo, odličnost na vseh ravneh našega skupnega delovanja.

Ob skrbi za našo deželo in kakovost našega skupnega življenja pogumno in samozavestno pomagajmo sooblikovati tudi odgovore na izzive naše širše domovine, Evropske unije. Tudi Evropska unija mora narediti korak naprej. Čas je, da okrepi svojo vlogo globalnega

odločevalca in zagovornika človekovih pravic, spodbujevalca družbeno-socialnega in ekonomskega razvoja, varuha kulturne raznolikosti in okolja ter stebra obrambnega sistema in varnosti.

Spoštovani,

Naša skupnost, naša dežela, je kakor družina. Tudi v družini nismo vedno vsi zadovoljni in srečni, zato moramo včasih storiti tudi kaj, kar nam v prvem trenutku morda ni najbolj všeč. Takrat bi bilo, če uporabim besede pesnika Otona Župančiča veliko lažje *«hoditi po zemlji naši in piti nje bolesti.»*

Vendar je to naša družina, naša država, ena in edina, ki jo imamo. Zato moramo zaupati vanjo, se boriti zanjo in ji vsak po svojih močeh pomagati, da bomo lahko v prihodnje *»hodili po zemlji naši in pili nje prelesti.»*

Toplo je zavedanje, da nas, tudi kadar odidemo v širni svet, nekje čaka naša skupnost, v kateri smo zrasli, naša družina, naša domovina. Lepo se je vrniti k domačemu ognjišču, v domače zavetišče, v objem družine in v objem domovine.

Dovolite, da vam ob zaključku vsem zaželim vesele božične praznike, ponosno in samozavestno praznovanje samostojnosti in enotnosti Republike Slovenije ter 25. obletnice Ustave Republike Slovenije.

V prihajajočem letu 2017 vam želim obilo zdravja in osebnih uspehov.

Naši domovini pa –

srečno in pogumno, Slovenija.